

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Secvnda. De situ, & voluptate cœli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

Ps. 16. Propter verbaliorum tuorum ego custodiui vias duras. Item Pt. 118. Inclinans certum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. 2. Propter hanc S. Serapion se nudavit omnibus, manuque gerens Bibliorum Codicem solum nudus per agros obibat: ac sciscitantibus, quis eum spoliasset, aiebat: *Hoc monstrans Biblia.* 3. Ita S. Hieronymus Eustochio: *Egredere queso paulisper de carcere, & presentis laboris tibi ante oculos pingere mercedem, quam nec oculus vidit, &c.*

2. Pilis ad II. Hec vero cogitatio non contempsit mundi solum assert: sed dulces quoque acerbitates reddit. 1. Ita Aug. in Manuali. *O anima si quotidie oportet nos tormenta perferre, si ipsam gehennam longo tempore tolerare, ut Christum in gloria videre possumus, nonne dignum est pati omne?* 2. Hoc Deus excitabat Abraham, Gen. 13. *Lena oculos tuos in directum &c. omnem terram circum, quam confidius tibi dabo & semini tuo.* Et hoc temporale duntaxa erat. 3. Pastor Davidi Saul percussuro Goliam, 1. Reg. 17. filiam promittebat: at Deus gloriam suam nobis, si quis legitime certaverit: *saxa vibrans orationum, & pedum crucis.* 4. Certe Moysen omnia perutuisse, testis est Apost. ad Hebr. 11. quod *aspiciebat in retributione.* Aspectus idem nobis ad idem erit tanto efficacior, quo proprior. Nam is a loge, propriebat. 5. Stephanus proxime inspiciens vitam, iam morti insultabat, Act. 7. *Video clamat, cœlos apertos, & Iesum stan- tem à dexteris virtutis Dei.* Ibi Euseb. Emis. Incunctanter offert sanguinem suum, qui pre oculis habet Regem suum, simul & bravium. O vim inexplicabilem! 6. Dominus discipulis proponebat cruces, persecutio- nes, &c. sed addebat, Mat. 5. *Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in celis.*

II. Hanc igitur spectate, quoniam Deus ut Ouid, in Metam. canit.

Os homini sublimè dedit, cœlumque tueri:
Pluraque cum spectent animalia cetera ter-
ram. Banda na-
tus homo
est.

1. Hinc philosophi hominem dixerunt arborem inuersam; cuius radix cœlum spectaret: quod inde trahere eam omnia oporteat. 2. Ita Philo quoque Iudeus: Ceterarum plantarum capita defixit in terra: solidi homini caput sublimè dedit, ut alimentacœlius incorruptibili aqua querat. Huc igitur te cura vertat, quo natura. Huc cogitatio te udat, quo caput spectat. 3. Spretor opū Anaxagoras, ut felicissimus philosopharetur, sc̄iētanti cur natus videretur, ait: ut cœlum contempler. Idem alteri, cur patriæ curam non gereret, dito in cœlum intento, ait: *Hanc euro.* Ab hisce nos ethnici vincipatiemur?

Daniel c. 6. in Babylone apertis fene- stris templum versus spectare & orare quia inde suevit nixus humi: nempe cœlum con- exules stu- tueri volupte erat. Magis capiua hic ani- mus. est in corpore: aperi intellectū, pro- spice cœlos; despice terras, despue mun- dum; & sic adiundis manibus Deum imo- cari ora, & adlabora. Nec vna animæ fe- nestra est; sunt ei, quot sensas, quot res creatæ, quot voces Dei, &c. Cunctis in Babylone captis Iudæis vnum erat votū patria. Psal. 136. Super flumina Babylonis illuc sedimus, & fluimus, dum recordaremur tui Sion. Et nos hoc minus fecerimus; qui- bus captivitas acerbior, & patria est bea- tor? Memorare igitur nouissima. &c.

CONCIO SECUNDA

De situ, & voluptate cœli.

A Pocal. 21. *Veni, & ostendam tibi sponsā uxorem Agni.* Et sustulit me in spiritu in montem magnum & altum, & ostendit mihi ciuitatem sanctam Ierusalem descendente de celo, habentem claritatem Dei. Et lumen eius simile lapidi laſpidi, sicut crystallum. Et habebat nim-

rum

- rum magnum & altum, habentes portas xii.
& in p. rtis angelos xii. &c. fuse.
At nos explicatus
I. De præstantia gloriae cœlestis.
II. De Epithetis cœli.
III. De altitudine, & amplitudine eiusdem.
IV. De illius pulcritudine.
V. De cœli motu, & admiranda præstantia.

P A R S I.

De præstantia gloriae cœlestis.

Magni
suit terra
promissa. I. SERUENTES in Aegypto Israelitas, Esh.
3. Deus promisso terræ benedicta so-
labatur, vnde Ezech. 20. Ego Dominus Deus
vester in die illa leuavi manum meam pro eis,
ut educerem eos de terra Aegypti in terram,
quam prouideram eis, fluentem latè & melle:
qua est egregia inter omnes terras. Ex quo
magnis luctuis incedebant: Psal. 125. In cō-
uertendo Dominus captiuatatem nostram facti
sumus sicut consolati: tunc repletum est gaudio
os nostrum, &c. Hieron. vertit sicut consola-
ti facti sumus somniantes. q. d. vix credeba-
mus, sed ut somnium audiebamus. Eam
tamen liberationem sui in beneficiis
principem recolebant.

Pluris est.
*patria cœ-
lestis.* Quo magis nos obstricti Deo, quos
excusso dæmonis iugo asseruit ad spem
gloriae Iesus: prout promisit, Psal. 35. Ine-
briabuntur ab ubertate domus tue: torrente vo-
luptatis tuae potabis eos, quoniam apud te est
fovs vite. q. d. olim petræ aquas, montes
mella dedere ad satietatem: alia cœlum
nunc dabit ad usque felicitatis ebrieta-
tem. Sint flumina admiranda apud Plin.
libr. 2. c. 102. Ut Lethe, inducens obliuio-
nem: Ganges & Pactolus auriflu: aliud
in Thracia in quo ligna lapides cant: Ma-
cedonicus Lyncestis, è quo qui bibit, ti-
tubat, ac si mera vina potasset: in Bœotio
Melas, qui oues reddit nigras; albas Ce-
phissas; Nous Cilitæ, qui potus inge-
num acuit, alias in Cos insula, qui stupi-

Flumina
quædam
miranda.

dum reddit: Nullus tamen est, qui lega-
tur potus exhilarare, vt cœlestis torrente
voluptatis.

II. Exploratores terræ referebant,
Num. 15. Terra, quam circuuiimus, valde bo-
na est: & cœlum quanto melius? Testis
explorator raptus Paulus. In Paradiso
mera atbores erant, & fontes, eum ta-
men locum voluptatis nunc apavit Moy-
ses, Genes. 2. Quanto rectius cœlum sic ap-
pellaris? Quid Petre, visa vnius in Tha-
bor gloria, ait: Bonum est nos hic esse. Quan-
to beatius in cœlo? Ideo bene additur:
Nesciebat quid diceret.

Epitheta testantur ipsius præstantiam. Epitheta
1. Psal. 26. Credo videre bona Domini in Ter-
ra viuenium. Bona innumera: Nam Moy-
si dū sit promissio terrena, dicitur, Exod.
33. Offendam tibi omne bonum. Dein terra
hic est morientium: atibi, Isa. 25. precipita-
bit mortem in sempiternum. 2. Psal. 114. Con-
uertere anima in requiem tuam, &c. placebo
Domino in regione viuorum. Philosophi res
aeris regiones definiunt: Tres item sunt
hominum: prima mortuorum: Psal. 133.
Non mortui laudabunt te Domine, neq; omnes
qui descendunt in infernum. Altera viuen-
tium, vt iustorum, & mortuorum, vt in-
iusti sunt: De quibus Luc. 9. Sinite mortuos
sepelire mortuos. Apoc. 3. Nomen habes, quod
viuas & mortuas. Tertia est viuentium,
Sap. 5. iusti autem in perpetuum viuent. Hoc
memorare.

P A R S II.

De Epithetis cœli.

I. Cœlum felicitatis est domicilium. Nomina
De quo 1. Cor. 5. Si terrena nostra ha- cœli.
bitatio dissoluatur, domum habemus non ma- 1. Domus
nus factam, & conseruatam in cœli, id est eter- Dei.
nantem. Huc aspirans ait ad Phil. 1. Cupio
dissolui, & esse cum Christo. Testam suam
fragi orabat. Et imperabat. Vnde Greg.
4. Dial. Qui Christum in cœlo esse non dubi-
tat: nec Pauli animam in cœlo esse negat.

Simile

Simile spiritus suus spondebat dicenti Psalm. 121. *Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Cur lætaris? Quia Ps. 26. Gloria & diuina in domo eius.* At nostra lutea dicamus cum Suamitide, 4. Reg. 4. Nihil est in domo mea. Idcirco Psalm. 96. *Vnam perit à Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vita mee.* Ostenditur id Ioanni. Apoc. 12. Ecce Tabernaculum Dei cum hominibus: & habitabit cum eis. Ut enim in Tabernaculo arcæ Psalm. 98. Dominus sedet super Cherubim: ita & in cœlo. Ob amplitudinem quoq; Ciuitas dicitur cœlum. Ut Psalm. 86. Gloriosa dicta sunt de te Ciuitas Dei. Psalm. 47. Sicut audiuius, sic vidamus in ciuitate Domini Apoc. 21. ut supra.

4. Regnum.

Plerumque tamen Regnum dicitur. Matt. 25. *Venite benedicti Patris mei, possede terparatum robie Regnum 2. Tim. 4. Liberabit me Dominus ab omni opere malo, & saluum faciet in regnum suum cœlestis.* Regni huius Regem alpernabantur, qui aiebant, Luc. 19. *Nolumus hunc regnare super nos.* Ioann. 19. Non habemus Regem, nisi Cesarem. Psalm. 11. *Quis noster Dominus est?* Factios illiturbines regnierant: sed luerunt, luentque quotquot sectatores habuerint. Interea regnum est pacis: vbi Isa. 31. *Sedebit populus meus in pulchritudine pacis.* Eritq; vox exultationis & salutis in tabernaculis iustorum. Psalm. 117.

P A R S III.

De cœli altitudine & amplitudine.

1. Empyreū 1. *Interea sedes illa beatorum est cœlum Empyreum; sic ab ignea claritate dictum, ait V. Beda; vel vt B. Thomas mauult ab Angelis incolis sole clarioribus.* 1. Et par est; vt ceu Orcus est imus terræ locus Psalm. 62. *Introibunt in inferiora terre:* ita summa sit statio bonorum. 2. Vnde montipræcelso conferatur. Psalm. 23. *Quis ascendet in montem Domini?*

2. Taber-

naculum.

3. Ciuitas

Dei.

4. Regnum.

mini: aut quis stabit in loco sancto eius. 3. Par est vt qui jē humilitat, isthuc exalteretur. Vnde depositus potentes Luciferianos desede, & exaltauit humiles.

II. *Quam alta?* Usque in Empyreum, id Quantitas est, 1790925300. milliaribus, hoc est milles septingentis nonaginta myriadibus, nō gentis vigintiquinq; millibus & quingentis milliaribus hinc à terra. Nam Chr. Clavius in cap. 1. Sphærae Sacrobosciata supputat: cœlū Lunæ ab terra abesse 120630. millariis, cœlum solis 4013923. Firmamentum autem 161. 884945.

S. Vincentius ad istum modum computat altitudinem. Si lapis molaris è firmamento decideret, cadendo consumeret 1500. annos solares. Vnde quotidie cadendo conficeret 32780. millaria; & singulishoris 130. O altitudinem!

III. *Sed que amplitudo?* Eam docet quintupliciter. 1. Philosophice sc. Axioma est, minimam firmamenti stellam esse vices maiorem terra, centies vero, quæ minusculæ ab Astrologis numerantur 1022. Iam inter singulas stellas magna sunt interualla; suntque innumerata stellæ, quæ à nobis videri nequeunt. 2. Geometricæ. Geometræ aiunt Infernum esse in centro terræ infra nos 1505. millariis, esse latum & longum 7866. milliaribus, terram totam esse longam & latam, 31500. millariis, cœlum Empyreum ambitu suo continere millaria 10314085710. in latitudine vero 360000000. 3. Mathematicæ. Mathesis docet terram cœlo collatam esse punctum, & quasi guttam ad oceanum. Docent sic: unumquodque elementum, & quodque cœlum planetarum est altero decies maius: Vt aqua superat terram decies, aer aquam, aerem ignis, ignem orbis lunæ, lunam, &c. ut ad empyreum terras sit quasi punctum; 4. Arithmetice. Cœlum lunæ cursum suum peragit 30. diebus;

Eeeee solis

Solis cœlum 365. diebus & horis sex. cœlum Saturni, summi planetarum, 40000. annorum spatio se semel circumagat; ita ex proportione requireret firmamentū 30000. annorum; iam Empyreū trices maius annos 216000. requireret ad vernicū suum cursum semel circumagen- dum. 5. *Theologice. Theologiæ S. Scriptura Empyrei amplitudinem prope immensam constituant; maluntque admirari, quam metiri. Hinc Baruch. 3. O Israël quā ingens est locus possessionis Dei? Magnus est, & non habet finem, excelsus & elevatus.*

Terra vi-
litas. IV. Ite iam cosmophili, diligite terram præ cœlo, digadiemini pro glebula ter- ræ, qualis regnum est Hispania. Quid de domo, de agello tuo bone ciuis dixeris? Hinc se David ab regno suo nihil aesti- mabat. Ps. 87. Pauper sum ego, & in laboribus. Ps. 39. Mēdicus sum & pauper. Ps. 68. Ego sum pauper & dolēs. Ps. 69. Ego vero egenus & pauper. Quia suum regnum cœlo comparabat.

Praefantia
cœli. Vel Ethnici quoque nobilitatem cœli cunctis creatis prætulerunt. Ut Aristot. 12. Metaph. tex. 10. & l. 1. de cœlo tex. 2. D. Thomas etiam peculiarem cœlis materiam esse docet, quam elementorum sit. Quod horum materia formas appetat varias, illa non. Nomina, quæ ei Scriptura dat, addunt eimuram dignitatis aesti- mationem. Deuter. 28. dicitur thesaurus Dei. Ps. 102. Thronus Dei. Ps. 2. Habitaculum Dei &c. Regnum Dei. Et Deus dici- tur Cœli Deus, Rex, Dominus. &c.

PARS IV.

De pulchritudine Cœli.

Cœlum est
pulcherri-
mum. 1.
quia est al-
ttissimum. I Am pulchritudo cœli hisce doceripo- test. 1. Quo quidq; est altius, hoc etiam est purius, liquidius, pulchrius, ac præ- stans. Ut terra est infima, ideo impuris- sima, vilissimaq; aqua purior, aer dignior aquis; aere ignis, igne cœlum lunæ. atqui Empyreum est summum, ergo.

2. Axioma est, Aristot. 3. cœl. Locus con- senuire debet locato: hinc quo quodque di- gnius, eo & altius est. At Empyreum est altissimum: ergo. Hinc Aristot. ait Con- fusi: mus extreum, & quod sursum maxime est, vocare cœlum: in quo Diuinum omne loca- tum est. Ila, 2. Dominus, qui habitat in cœlo, ir- ridebit eos.

3. Arist. 1. de cœlo. Rerum contrariarum 3. Orthoc. contraria sunt loca. Atqui beati & damnati trarium. sunt contrarij. ergo & eorum loca sunt contraria altitudine, distantia & digni- tate, & pulchritudine Ps. 138. Si ascendero in cœlum, tu illic es, gloria: Si descendero in infer- num, ades, tua iustitia.

4. Fingamus Regem, qui vitæ certus 4. Quis fit ad 100. annos; an non is sibi palatum aeternum. instruet quam apertissimum & splendidissimum. At aeternam sibi regni sedem pa- rauit Deus. Psalm. 10. Opera manuum tua- rum sunt cœli.

5. Sit prænobilis delicatissime in pa- 5. Quia tria, honoratissimeq; educatus; qui per- præcolum. egrinans deueniat in terram, vbi malitias nuntierit. vitam exigere, quam in patria: Et hanc 7a. quoq; Rex ipse deserat, ac in eam se na- tionem, deserto regno, conferat, sane ea terra videri debet præstantissima. At- qui nemo hic tam feliciter vixit, quin beatus agat in cœlo, vt huc reuerti mi- nime velit. Quin Rex ipse terræ Iesu hac relicta cœlum maluit, ergo est omnium beatissimum.

6. Quod est regnum tam beatum, in Quia ha- quo non sunt curæ, miseria, pericula &c. sum est & multi sceleratias spurci. At in cœlo co- traria omnia. Huc nihil conquonatum in- troibit: Sed omnis is, qui ingreditur sine ma- cula Ps. 14. Quod inquam regnum, quis locus talis esse proditur, qualis Ierusalem cœlestis describitur? Apoc. 21.

Quare ut nemo in Assueri palatum ha- Ergo pul- bebat aditum, nisi splendidus cultu, ac cri intrans speciosus. Esth. 2. Nemo assistere coram pulchrum.

Nabu-

Nabuchodonosore, nisi formosissimus
anedebar: Ita nemo coram Deo in cœlis,
nisi sole purior. Hinc illi dicitur, Matt. 22.
Amice quomodo hoc intrasti, non habens vestem
nuptialem? Isthic enim meret aguntur
nuptiae in stola gloriae. O miraculum
mundi, naturæ: Opusque Dei! Admirabile
templum describitur Salomonis, 3. Reg.
7. Sed nec umbra est ad cœlum: cuius
symmetriam Pythagoras perpetuam
harmoniam appellabat.

P A R S V.

Decalymotu, & admiranda præstantia.

I. **H**uc accedit quod cœlum sit incor-
ruptibile: 2. quod causa rerum omni-
um. Arist. 2. Meteor. nam Mundus infe-
rior superioribus nationibus continuatur; vro-
muis inde virtus deriuetur. 3. quod sit locus
æternorum ac diuinorum, vt Auerroes
ait: 4. quod tres dotes habeat nobilissi-
mas: Lumen clarissimum: formam orbi-
cularē perfectissimam: motum celeri-
mū, quo intra horā decurrat, 42398437.
milliaria. Quantum iter, qui quotidie
conficeret 40. millaria, decurreret intra
2904. annos.

Vel clarius: tata est primi mobilis vele-
citas, quanta quis, quæ volatu terram ab
ortu ad occasum circumiret 138. vicibus
intra unam horam. Ita Besseus ex Claudio.
Quare si terram cœlo, terraq; res rebus
cœlestibus conferas; dicas hæc terrena
nugas esse, meraeque imposituras: certe
nec umbras cœlestium. Hæc tamen uno
nummo charitatis emuntur.

II. Est igitur hic orbis, vt multum ei
tribuamus, quasi suburbium lutosum
ciuitatis cœlestis. 1. Vnde Roman. 1. inuisi-
bilia ipsius à creatura mundi per ea, que facta
sunt intellecta conspicuntur. id est, ex sub-
urbio æstimatur de vrbe: Ex istius inco-
lis, de huiuscce ciuibus filiis Dei. 2. Si
ingressus palatium cerneret coquinam,

stabula, foricas, &c. auro incrusterat. &c.
omniaq; magnificentissima; quid nō æ-
stimares de conclavi regio? Ismundus,
hoc cœlum est. 3. O Domine, exclamat S.
Aug. I. Medit. Si tantatribuis nobis in carcere;
quid dabis in patria? Si tata amicis & inimicis;
quid est quod seruasti solis amicis? 4. Similiter
S. Chrysl. in Epist. ad Rom. Sufficiamus cœ-
lum & intelligamus statum illius gloria tan-
to melius effectum, quanto luteis tefis aurum
est melius.

5. Regina Saba, 3. Reg. 10. visa regia Sa-
lomonis, rerumq; omnium dispositio-
ne; corruit defecta animo præ stupore.
Quid animæ fieri ex terrenis cœlestia æ-
stimant? Quin igitur exclamemus: Ps. 38.
Qui dilectat abernacula tua Domine virtutum?
Concupiscit, & deficit anima mea in atria Do-
mini. Ergo hæc memorare nouissima tua. &c.

C O N C I O T E R T I A.

De Beatis Cœli incolis.

A Poc. 7. Vidi turbam magnam quam di-
numerare nemo poterat ex omnibus genti-
bus &c. stantes ante Thronum in conspectu A-
gni, amicti stolis albis, & palme in manibus eo-
rum concientes Deo. Hi beati sunt ex ho-
minibus Diui.

De quibus nos in præsens

- I. Des felicitate beatorum.
- II. Des sanctorum Aeternitate Beata.
- III. An eadem sit, aut dis part gloria Sanctorum.
- IV. De aureola Sanctorum.

P A R S I.

Des felicitate beatorum.

Hominis in terra degentis dignita-
tem obstupeficens exclamat Psalm. Mirabilis
8. Domine Dominus noster, quam admirabile
est nomen tuum in universa terra! Quid est ho-
mo, quod memor &c. omnia subiecisti sul p-
dibus eius. Quid si in cœlis beatorum tor-

Mirabilis
D. n. in
beatis est.

Eeeeeee 2 tem